

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

po rozpoznaniu w Izbie Karnej
w dniu 19 listopada 2024 r.,
wniosku obrońcy skazanych E.P. i in.
w przedmiocie wyłączenia sędziego Zbigniewa Kapińskiego
od udziału w sprawie I KK 398/22
na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziego Zbigniewa Kapińskiego od udziału w sprawie I
KK 398/22.

UZASADNIENIE

W piśmie datowanym na dzień 23 października 2024 r. obrońca skazanego odwołując się do treści art. 41 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k., wniósł o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Zbigniewa Kapińskiego od rozpoznania kasacji wniesionej przez obrońcę skazanych. W uzasadnieniu wniosku jego autor odwołując się do orzecznictwa krajowego i międzynarodowego kwestionującego status Krajowej Rady Sądownictwa, której skład ukształtowany został na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) oraz status sędziów, zwłaszcza sędziów Sądu Najwyższego powołanych na stanowisko sędziego na wniosek tak ukształtowanej Rady, wskazał, że powołany w tym samym trybie SSN Zbigniew Kapiński nie może zachować należytego obiektywizmu i bezstronności

przy rozpoznawaniu kasacji, w szczególności gdy chodzi o podniesiony w niej zarzut dotyczący wadliwości procesu powołania sędziego orzekającego w postępowaniu przed sądem I instancji, na skutek rekomendacji tak ukształtowanej KRS. Zdaniem skarżącego trudno oczekiwać, że sędzia Z. Kapiński w sposób obiektywny, niezależny i bezstronny rozpozna zarzut oparty na tych samych przesłankach faktycznych i prawnych jak przesłanki, które legły u podstaw powołania tego sędziego na stanowisko Sędziego Sądu Najwyższego.

Obrońca wyraził także swoje wątpliwości co do przypadkowości sytuacji, w której już po raz ósmy z rzędu do rozpoznania kasacji został wyznaczony sędzia, co do którego istnieją od samego początku oczywiste i niebudzące żadnych wątpliwości okoliczności, które winny skutkować niewyznaczeniem go do rozpoznania kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanych o wyłączenie sędziego aktualnie wyznaczonego do rozpoznania tej sprawy (Z. Kapińskiego), podobnie jak te dotyczące poprzednio wyznaczonych jej referentów (I. Zgolińskiego, R. Witkowskiego, A. Bojańczyka, M. Bednarek, A. Dziergawki, S. Stankiewicza czy P. Kołodziejskiego), należało uwzględnić jako oczywiście zasadny.

Podkreślić należy, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Taka właśnie sytuacja miała miejsce w tej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21).

Bezsporne jest, że okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego SN przez Z. Kapińskiego, w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. prowadziłyby, gdyby sędzia ten zasiadał

w składzie rozstrzygającym sprawę do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ale także do przyjęcia, że sąd z jego udziałem będzie sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka konkluzja wynika zarówno z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jak i Sądu Najwyższego (por. orzeczenia ETPC w sprawach: Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga 43447/19, Dolińska – Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skarga 49868/19 oraz Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga 1469/20; uchwała połączonych trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2020 OSNK 2020, z. 2, poz. 7; uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 13 października 2021 r. II KO 30/21; z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22; z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22).

Wobec faktu, że obszernie uzasadnienie w tym zakresie zawarto w uzasadnieniach tych orzeczeń obecnie ponowne przytaczanie szczegółowej argumentacji jest zbędne, tym bardziej, iż obecny skład Sądu Najwyższego w całości argumenty te podziela. Słusznie we wniosku zwraca uwagę obrońca, że udział w rozpoznaniu sprawy, w której podniesiono okoliczność wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z orzekaniem przed sądem pierwszej instancji przez sędziego, powołanego na urząd sędziego Sądu Okręgowego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., sędziego Zbigniewa Kapińskiego - powołanego w tożsamej, wadliwej konstytucyjnie procedurze – prowadziłby do naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua*, co mogłoby wywołać zarówno u stron, jak i w odbiorze społecznym przekonanie o braku bezstronności i rzetelności sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2023 r., IV KK 159/22; 11 października 2023 r., II KK 393/23; z dnia 20 grudnia 2023 r., II KK 4/22). Występowanie oczywistych podstaw do wyłączenia, w analogicznym układzie, zostało już wielokrotnie stwierdzone w tej sprawie, czego dowodem są wydane decyzje o wyłączeniu innych sędziów powołanych w wadliwym trybie (por. postanowienia SN z dni: 6 grudnia 2022 r.; 1 marca 2023 r.; 9 maja 2023 r.; 7 grudnia 2023 r.; 5 czerwca 2024 r.; 8 sierpnia 2024 r.; 2 października 2024 r.).

Już tylko na marginesie stwierdzić trzeba, że aby zapobiec potencjalnie możliwej procedurze skargi na Polskę do ETPC, to z uwagi na treść wniosku o wyłączenie sędziego Z. Kapiński powinien złożyć stosowne żądanie wyłączenia go od rozpoznania tej sprawy, tak aby zminimalizować ryzyko naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC. Tak się niestety nie stało, co tylko dowodzi jak podchodzi do wiążącego wszystkich sędziów orzecznictwa ETPC, które to orzecznictwo wykląda w sposób wiążący normy konwencji, która ma przecież status źródła prawa (art. 91 ust. 2 Konstytucji RP). Skutkiem wyznaczania do rozpoznania tej sprawy osób, które powołane są w wadliwej konstytucyjnie procedurze, pomimo faktu, iż zarzut kasacji dotyczy tego samego problemu, jest to, iż już ponad dwa lata trwa sama procedura wyłączenia, a strona nie może doczekać się wyznaczenia prawidłowego składu Sądu Najwyższego. Taki tryb wyznaczania składów urąga zasadom rzetelnego postępowania związanego z charakterem i treści zarzutu kasacji.

Z tych powodów orzeczono jak w postanowieniu.

WB.

[ał]